

Ὅστις ἐν μέσῳ τῆς νυκτός τὸν ῥοῦν τοῦ θυμαλέου
Στοιχείου κατεφρόνησε καὶ εἰς κινδύνου ὥραν
Ἐνὶ λυσσῶντα κύματα ἐπόντιζον τὴν πρῶραν
καὶ τὰ πανία ἐτχιζον, εἰς τὸν ἱπτόν ἀνέβη
θρασύς καὶ ἀκατάπληκτος, ἀλλ' αἴφνης τὰ ἐρέβη
τὸν πόδα του ἠπάτησαν καὶ κατεσφενδονίσθη
Μὲ κτύπον εἰς τὴν ἄβυσσον, ὅπου κατηφανίσθη
καὶ πᾶσαν τότε ἐρευναν κατέστησε ματαίαν.

Ἐν τούτοις τὴν πρὸς τὸν νεκρὸν προσκολλημένην νέαν
καὶ βυθισμένην εἰς σιγὴν καὶ ἀπελπισίας σκότῃ,
ὅπου πᾶν ἄστρον τηλαυγές καὶ σβύνεται καὶ ὑπνώττει,
Τακρίνον τὸ καταστραφέν, τὸ συντριμμένον πλάσμα,
ἀνορθωθείσαν ἐξαφ' αὐτῆς τὴν ἐδλεπον ὡς ῥάσμα.
Χρῶμα θανάτου, ἄτακτον τὴν κόμην εἶχεν, ὄμμα
Περιεπλάνει σκοτεινόν, χωρὶς ψυχὴν καὶ χρῶμα.
Τὰς χεῖρας ἐσταυρόθεν εἰς τὰ γυμνά της στήθη,
τὸ σῶμά της συνέστρεψε με σχήματ' αὐτῆς,
καὶ μὲ σπασμώδη τὴν φωνὴν καὶ ἀμαρτηρὰ τὰ χεῖλη
τὸ λείψανον, τοὺς θεατὰς, τὴν θάλασσαν ὠμίλει,
Κ' ἠπειλεί καὶ ἐπέπληττε καὶ ἐσιώπα πάλιν
Ἀλλ' ὡς νὰ κατεβλήθη φεῦ! ἀπὸ τοσαύτης ζάλης
τὸ πνεῦμά της, ἀπαίσιος τὴν ἦλθε τότε γέλως,
τὸν οὐρανὸν ἐξύβρισεν . . . ἦτο παράφρων τέλος.

Ἐν Παριζίῳ, Ὀκτώβριος 1849.

Χ. Α. Παρισίδης.

ΤΟ ΚΟΡΣΙΚΟΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ.

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.

Α'.

Ἐπεθύμητες, κύριε, νὰ μάθης τὴν ἱστορίαν τοῦ
ἐγχειριδίου μου, τοῦ παραδόξου τούτου ἐγχειριδίου,
οὗτος ἢ μὲν ἐντέχνως κατασκευασμένη λαβὴ μετέ
γει καὶ πλουσιότητος καὶ ἀρεταίας, ὁ δὲ αἰθρὸς εἶνα
τόσῳ δυνατὸς εἰς τὴν βίαν, τόσῳ ὀξὺς εἰς τὴν ἀ
γίαν, ὥστε ἐκεῖνος ὅστις κτυπῆται δὲν ἀργεῖ ν' ἀ
ποθάνῃ.

Πρὸ πολλοῦ τὸ ἐγχειρίδιον τοῦτο θὰ ἦτον ἰδικόν
μου, ἐπειδὴ γνωρίζω ὅτι τὸ ὑπερεπιθυμεῖς, εἴαν δὲν
ἔπληρξεν εἰς τὸν τόπον μου ἢ ἀκόλουθος παροιμία
Quando coltello si dà amicizia se ne vā! (ὅταν
ἀφαιρῆται μαχαίριον, γάνεται ἡ φιλία.) Δὲν θὰ λά
βῃς λοιπὸν τὸ ἐγχειρίδιον εἰμὴ διὰ τῆς διαθήκης μου,
ἀλλ' ὅτι μαντεύω ὅτι δὲν θὰ εὐρεθῇ λεπίς ἢ μαχαίρα
ἢ νὰ θανατώσῃ τὴν ἐνθύμησιν φιλίας εὐλκρινούς
καὶ πιστῆς. Ἐωσὺ λάβῃς λοιπὸν τὸ κληροδότημα,
ἀνέστης τὴν ἱστορίαν.

Ἐάν ἐγνώριζες τὸν βράχον μας, εἴαν ἦσο μεμνη
μένος τὰ ἔρη τῶν ἰθαγενῶν τῆς Κορσίδος, (1) ἐκείνων

τοὺς ὁποίους δὲν διέφθειρεν ἡ ἀγωγή τῆς Εὐρω
παϊκῆς ἡπείρου, ὡς λέγουσιν οἱ γέροντές μας, εἴαν
ἐδύναμην νὰ σὲ δείξω τοὺς μελαγχολικοὺς τούτους
ἀνθρώπους μὲ τὰ λεπτὰ καὶ εὐρυθμα χαρακτηριστι
κά των, μὲ τὸ ἄγριον ἦθος των, μὲ τὰ κατάμαυρα
καὶ φλογερὰ ὄμματα των, μὲ τὰ εὐρωστα, τὰ νεο
ρώδη καὶ εὐκίνητα μέλη των, μὲ τοὺς σιδηροὺς καὶ
ελαφροὺς πόδας των, καὶ μὲ τὰς εὐλυγίστους χεῖρας
των ὁποίων τὰ δάκτυλα ψάβουσιν αἰωνίως ὄπλον
κρύφιον, εἴαν ἐδύνατο νὰ εἰσέλθῃς μὲ ἐμὲ ὑπὸ τὴν στέ
γην τῶν αὐστηρῶν τούτων οἰκογενειῶν, τότε φι
λαύτων ὅταν ἔχωσι μετρίαν κατάστασιν, τότε ὑπε
ρηφάνων ὅταν δυστυχῶσι, καὶ τόσῳ μεριμνουσῶν
περὶ τῆς τιμῆς τῶν γυναικῶν καὶ τῶν θυγατέρων αὐ
τῶν, εἴαν ἐδύνατο νὰ ἐμβατεύῃς εἰς τὰ βάθη τῶν
καρδιῶν τούτων ὅπου ἐπικρατεῖ ἀπολύτως τὸ αἰσθη
μα τῆς ἐκδικήσεως, τῶν ὁποίων ὁ μὲν ἔρωσ εἶναι
σκληρὸς μᾶλλον ἢ γλυκὺς, τὸ δὲ πάθος δὲν ἐρμη
νεύεται πώποτε διὰ φιλοφροσύνης, καὶ ἡ ἀδυσώπητος
ζηλοτυπία ἐκρήγνυται ἀπροσδοκῆτως ὡς κεραυνός, μὴ
ἀναγγελλθεὶς ὑπὸ ἀστραπῆς, τότε θὰ σὲ κατέπλητ
τεν ἔτι μᾶλλον τὸ μικρὸν δράμα περὶ οὗ πρόκειται
νὰ ὁμιλήσω.

Πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν ἡ Κορσίς δὲν ἦτον ἀκόμῃ
εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ της. Μόλις
ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Γενουησίων, οἱ
κῆτοικοι αὐτῆς συνηθάνοντο ὁλονέν ζέουσιν τὴν λύτ
ταν τὴν ὁποίαν ἐγέννησεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ἡ
δουλεία. Ἡ στάσις, αἱ χειρονομίαι, οἱ λόγοι των,
ἐδείκνυνον δυσπιστίαν ἢ πάθημα πολυχρόνιον, τὸ δὲ
πνεῦμα ὡς καὶ ἡ ψυχὴ των, εἶχον διατηρήσει τὴν
ἄγριαν δριμύτητα τοῦ χαρακτῆρος τὴν ὁποίαν γεννᾷ
ἡ τυραννία. Ἡ δικαιοσύνη, δυσκόλως διανεμομένη πάν
τοτε εἰς Κορσίδα ἦτον σχεδὸν ἀνυπαρκτος κατὰ τὴν
ἐποχὴν εἰς ἣν ἀνιγεται ἡ ἱστορία μου. Ἡ Γένουα εἶχε
καταδυναστεύσει ἀλλ' ὄχι κυδερνήσει τὸν νοῦμονα καὶ
γενναῖον ἐκείνον λαόν, ὅθεν ἡ ἐκδικήσις, ἡ βάρβαρος
αὐτῇ συνήθεια, ἐνηργεῖτο καὶ διὰ τὰ εὐτελέστερα
ἀντικείμενα, οἱ δὲ ἐνοχοὶ, καταφεύγοντες εἰς τὸ ὄρη
ὅπου κἂν ἐς δὲν ἐδύνατο νὰ τοὺς ἀνακαλύψῃ, ἀλλὰ
πενόμενοι καὶ λιμώττοντες, κατεμάστιζον τὴν νῆσον
τὰ ληστειῶν καὶ ἀπανθρώπων πράξεων. Μεταξὺ τῶν
ληστῶν τούτων ὑπῆρχε καὶ τις Πέτρος Σάντος, ὅστις
πρὸ δικαπέντε ἐτῶν ἐλαφυραγῶγει καὶ ἐφορολόγει ἀ
νελετηκόως τοὺς συμπολίτας του, καθ' ὃν ἐνήργει ἐκ
δικῆσιν κληροδοτηθεῖσαν εἰς αὐτὸν ἀπὸ τὸν πατέρα του!
Ἀλλ' ἐκ τῶν καταδικωμένων οἰκογενειῶν ἡ τοῦ Ἰω
σήφ Ροβαλλίνου, ἐμισαῖτο ἰδίως ἀπὸ αὐτόν. Πρὸ
πολλοῦ ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Ροβαλλίνου ὑπε
ρασπιζόμενος τὴν ζωὴν του εἶχε φονεύσει ἕνα τῶν
ἀδελφῶν τοῦ Σάντου, ἀλλὰ πολὺ δὲν ἐπέρασε καὶ ὁ
ταλαίπωρος νέος εὐρέθη ἐντὸς δάσους ἐλαιῶν τρεῖς
σφαῖρας πυροβόλου ἔχων εἰς τὸ στήθος καὶ πληγὴν
βαθεῖαν ἐγχειριδίου. Οἱ τέσσαρες ἀδελφοὶ του κα
τεστράφησαν ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον κατὰ τὸν αὐτὸν
τρόπον, ὅθεν ἐκ τῶν ἐξ τέκνων τοῦ γέροντος Ἰωσήφ
ἐπέζει ἑ. μόνον, ἡ Ἀγγελικὴ, εἰκοσαετὴς περίπου, τῆς
ὁποίας ἡ γέννησις ἔφερεν εἰς τὸν τάρον τὴν μητέρα της.

(1) Ὁ μὲν Ἡρόδοτος, ὁ Πλούταρχος καὶ ὁ Στράβων ἀνομιάζουσιν
ἐν τῇ Ῥωμαίων καὶ σήμερον καλούμεν νῆσον Κορσικαν. Κόρσο
δὲ Πτολεμαῖος Κορσίδα. Ὡς συγγενέστερον τοῦ ἐ. χρῆται
ἐπισημασμένον τὸ δεύτερον ὄνομα. Σ. Μ.

Μεγάλην φήμην εἶχε τὸ κάλλος καὶ ἡ σεμνότης της, καὶ ὅλοι ἐμακάριζον τὸν ἄνδρα ὅστις θὰ ἐνυμφεύετο τοιαύτην γυναῖκα. Ἀλλ' ἂν καὶ πολλάκις πολλοὶ παρουσιάσθησαν ζητοῦντες τὴν μακαριότητα αὐτὴν, ὁ γέρον Ῥοβαλλίνης ἀπέβαλλεν ὅλων τὰς προτάσεις χωρὶς ἐν τοσοῦτῳ νὰ δυσαρεσθῇ ἡ Ἀγγελικὴ. Ἐάν ποτε οἱ γείτονες ὠμίλουν πρὸς αὐτὴν περὶ γάμου, αὐτὴ, δεικνύουσα τὰ μαῦρα ἐνδύματά της, ἀπεκρίντο ὅτι εἶχεν ἀρκετὴν ἐνασχόλησιν κλαίουσα τοὺς ἀδελφοὺς καὶ φροντίζουσα τὸν πατέρα της.

Τὴν 25 Μαρτίου, ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἐνῶ καθ' ὅλας τὰς ἐνορίας ἐψάλλετο ἡ θεία λειτουργία, ἡ Ἀγγελικὴ, βοηθουμένη ἀπὸ τὴν ὑπηρετίδα της, προητοίμαζε τὸ γεῦμα τοῦ πατρὸς της.

Συνήθεια ὑπῆρχεν ἄλλοτε εἰς Κορσίδα, σωζομένη καὶ σήμερον εἰς πολλὰ μέρη, καθ' ἣν αἱ γυναῖκες δὲν συνεγύοντο μὲ τοὺς ἄνδρας. Ὁ Ῥοβαλλίνης ἐμελλεν ἄρα νὰ καθήσῃ μόνος εἰς τὴν τράπεζαν καὶ ὁμως ἀντ' ἐνὸς πινακίου ἐξ ἦσαν ἐπ' αὐτῆς. Ἐπερίμενε τάχα παιδρὺς καὶ εὐθύμους συνεστιάτορας. Ἐάν τὸν ἐβλεπας βυθισμένον ἐντὸς τοῦ φαθίνου θρανίου του, μὲ βλέμμα ζοφερόν, μὲ χεῖρας σταυρωμένας, μὲ πῖλον ὀξύλορον καταβιβατμένον μέχρι βλεφάρων, δὲν ἤθελες βεβαίως συμπεράνει ὅτι ὁ γέρον Κορσίτης ἦτον εὐδιάθετος εἰς τὸ νὰ γείνῃ συμποσίτης!

Ἐν τῷ μεταξὺ νέος τις εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν· ἀλλὰ τὸν κρότον τῶν βημάτων αὐτοῦ ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἤκουσεν ὁ γέρον.

Ἡ Ἀγγελικὴ ὁμως, προσεκτικωτέρα, στρέψασα πρὸς τὸν εἰσελθόντα τὴν κεφαλὴν, ἠρυθρίασεν, ἐμεδίασε, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπανελάβεν, ὡς πρέπει εἰς Κορσίτιδα, τὸ ἔργον της χωρὶς καὶ ν' ἀποτείνῃ τὸν λόγον πρὸς τὸν ξένον.

Οὗτος ἦτον νέος ὠραῖος, εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν περίπου, εὐτώματος, εὐσυμπερίφορος, φέρων τὴν κεφαλὴν ἐπληρμένην, ὡς τὰ ἀρχαῖα ἐκεῖνα ἀγάλματα τῶν ὁποίων οἱ χαρακτῆρες εἶναι κοινοὶ εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς Κορσίτας.

— Καλ' ἡμέρα σου· καὶ εἰς ἔτη πολλὰ, μπάρμπα (1) Ἰωσήφ, εἶπεν ὁ νέος ἀφοῦ, σταθεὶς ὀλίγον εἰς τὸ κατώφλιον, παρετήρησε τὴν Ἀγγελικὴν.

Ὁ Ῥοβαλλίνης ἀνασκιρτήσας ὡς ἄνθρωπος ἀφυπνισθεὶς ἐνῶ ἐβλεπεν ὄνειρον, ἀνέλαβε μετὰ μικρὸν τὴν πρῶτην του σύνοιαν.

— Ἀ! σὺ εἶσαι, Ἀντώνιε! εἶπε τέλος μὲ φωνὴν πένθιμον· τί ἤλθες νὰ κάμῃς εἰς ταύτην τὴν οἰκίαν της ὁποίας οἱ νεκροὶ εἶναι περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ζῶντας;

— Ἦλθα νὰ σ' εὐχθῶ χρόνους εὐτυχεῖς διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, μπάρμπα Ἰωσήφ, ἀπεκρίθη ὁ νέος· ἔπειτα...

Ὁ Ἀντώνιος δὲν ἐτελείωσε τὴν φράσιν του· ἀλλ' ἀπὸ τὸ ἀμήχανον ἦθος μὲ τὸ ὁποῖον παρατηρῶν συν-

έστρεψε διὰ τῶν δακτύλων τὴν ἄκραν τοῦ πῖλου του, θὰ ἐμάντευε εὐκόλως ὅτι τὸ τέλος τῆς φράσεως ταύτης περιεῖχε τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς του.

— Ὅπου ὑπάρχουν τόσαι θέσεις κεναί, δὲν ὑπάρχουν πλέον, Ἀντώνιε, χρόνι εὐτυχεῖς. Καὶ τὸ ἀγριὸν βλέμμα τοῦ γέροντος περιεφέρετο βραδέως ἐπὶ τῆς τράπεζης τῆς ἐχούσης ἐξ πινακία.

— Διὰ τί, μὲ ὅλας τὰς παρακλήσεις τῆς κόρης σου, βάλλεις πάντοτε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου τὰ σημεῖα τῆς δυστυχίας σου;

— Εἶναι λοιπὸν ἀληθινὰ ὅ,τι λέγουν, Ἀντώνιε, ἀνέκραξε οηκωθεὶς ὁ Ῥοβαλλίνης· μὴν εἶσαι Γενουήσιος ἐκ μέρους τῆς μητρός σου; *Corro'di Bacco*, τὸ πιστεύω· διότι ἄλλως δὲν θὰ μ' ἐρώτας διὰ τί ἔχω ἐξ πινακία εἰς τὴν τράπεζάν μου. Δὲν ἠξεύρεις ὅτι μέτα εἰς τὰ πινακία ταῦτα βλέπω ἀπὸ μίαν σταλαγματίαν αἵματος, καὶ ὅτι πρέπει τὸ αἷμα τοῦ ἐχθροῦ μου νὰ τὰς σβύσῃ, διότι εἶναι σταλαγματῖαι τοῦ αἵματος τῶν υἱῶν μου; Κατηραμένος νὰ εἶμαι ἂν λησμονήσω μίαν μόνην ἡμέραν τὴν ἐκδίκησίν μου... ἄλλ' εἶμαι γέρον καὶ ἀρρώστος, ἐξηκολούθησε βαρυθυμῶν ὁ Κορσίτης· χθὲς δὲν εἶχα δύναμιν οὔτε τὸ πυροβόλον μου νὰ σηκώσω.

— Ἠξεύρεις τί σὲ εἶπα, μπάρμπα Ἰωσήφ· εἶπεν ὁ Ἀντώνιος πλησιάζας τὸν Ῥοβαλλίνην.

Οὗτος δὲ δεῖξας ἀνυπομονησίαν ἐστρεψε τὸ βλέμμα περὶ τὴν αἴθουσαν διὰ νὰ ἴδῃ ἂν ἡ Ἀγγελικὴ ἦτον ἀκόμη ἐκεῖ.

Ἡ νέα ἐφαίνετο γαληνιαία, ὡς ἂν δὲν εἶχεν ἀκούσει τὰ ὅσα ἐρρέθησαν· καὶ ὁμως προσεκτικὸς παρατηρῆ τῆς θὰ ἐβλεπεν ὅτι αἱ χεῖρές της ἔτρεμον ἐνῶ ἤτοίμαζε κήνυστρον μὲ ὀπώρας διὰ τὸ γεῦμα τοῦ πατρὸς της.

— Κόρη μου, εἶπεν ὁ Ἰωσήφ πρὸς τὴν Ἀγγελικὴν, ἀνάβα εἰς τὸν κοιτῶνά σου, κ' ἐτοιμάσου διὰ τὸν ἐσπερινόν.

— Καὶ ποῖος θὰ σὲ ὑπηρετήσῃ εἰς τὸ γεῦμα; ἠρώτησεν ἡ Ἀγγελικὴ.

— Ἡ ὑπηρετίς θὰ σὲ ἀναπληρώσῃ σήμερον· ἔχω νὰ ὁμιλήσω διὰ ὑποθέσεις μὲ τὸν γείτονα Ἀντώνιον· ἡ παρουσία τῶν γυναικῶν εἶναι περιττή.

Ἡ Ἀγγελικὴ περιῆλθε τρίς ἢ καὶ τετράκις τὴν αἴθουσαν ὡς ἂν ἐλυπεῖτο νὰ ἀναχωρήσῃ, ἔπειτα δὲ ρίψατα βλέμμα ὀξὺ πρὸς τὸν Ἀντώνιον, ἐξῆλθεν.

Ἡ θύρα ἐμεινεν ἡμιανοικτή.

— Ἀντώνιε, εἶπεν ὁ Ῥοβαλλίνης ὅταν ἴδεν ἀναχωρήσασαν τὴν θυγατέρα του, ποσάκις πρέπει νὰ σὲ εἰπῶ ὅτι ὠρκίσθην εἰς τὰ κόκκαλα τοῦ πατρὸς μου ὅτι ποτὲ ἄλλος πλὴν ἐμοῦ δὲν θὰ κατοικήσῃ εἰς ταύτην τὴν οἰκίαν, ἂν πρὶν ὁ φονεὺς τοῦ τελευταίου ἀπογόνου τῶν Ῥοβαλλινῶν δὲν κυλισθῇ πρηνὴς εἰς τὸ χῶμα;

— Ὅ,τι δὲν ἔγινε πρὶν ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ μετὰ ταῦτα, ἀπεκρίθη ὁ Ἀντώνιος.

— Ποῖος γνωρίζει τὰς περιστάσεις τῆς ζωῆς; ἀπεκρίθη ὁ Ἰωσήφ. Ὁ πόλεμος ἐναντίον τοιοῦτου ἐχθροῦ εἶν' ἐπικίνδυνος· διὰ τοῦτο προτιμῶ νὰ κλαύσῃ ἡ Ἀγγελικὴ τὸν ἀρράδωνιστικόν της παρὰ τὸν ἄνδρα

(1) Καὶ εἰς Κορσίδα ὡς καὶ περὶ ἡμῶν προτίθεται συνήθως τοῦ κυρίου ἐνόςματος ἡ λέξις μπάρμπα. * Zi Giuseppe, ai Giovanni. S. M.

της. Ἐκτὸς τούτου, ἐπρόσθετεν ὁ γέρον βαθυστενάξας, εἰμ' ἀποφασισμένος νὰ τὴν στείλω εἰς Ἰταλίαν.

— Τὴν κόρην σου, τὸ μόνον τέκνον σου! ἀνέκραξεν ὁ Ἀντώνιος· δὲν καλοσυλλογίζεσαι, μπάρμπα Ἰωσήφ!

— Τόσω ἐκαλοσυλλογίσθην ὥστ' ἐφοβήθην πολὺ μὴ τρελαθῶ, ἀπεκρίθη ὁ ταλαίπωρος πατήρ περφέρον τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου του . . . πλὴν εἶναι ἀνάγκη . . .

— Ἀνάγκη νὰ στερηθῇς τὴν κόρην σου! τί θὰ γίνῃς, Χριστέ καὶ Παναγία, μόνος εἰς τὴν παλαιάν σου οἰκίαν! Πόσον θὰ εὐρίσκης ἀτελειώτους τὰς νύκτας καὶ θλιβεράς τὰς ἡμέρας! Ἄ! μπάρμπα Ἰωσήφ, μὴ τὸ κάμῃς, μὴ τὸ κάμῃς χάριν σοῦ τοῦ ἰδίου . . .

— Ἰσως καὶ χάριν ἄλλου τινός, Ἀντώνιε· τί λέγεις; ἐπρόσθετεν ὁ Ροθαλλίνης ὑπομειδιῶν· διότι, μέλλας τὰς λυπηρὰς ιδέας αἵτινες ἐδυσάνιζον τὴν κεφαλὴν του, ὁ καλὸς γέρον ἠτθάνετο τὴν πίστην, τὴν κοσμίαν καὶ τὴν ἀπεριόριστον ἀφοσίωσιν τὴν ὁποίαν ἐδείκνυε πρὸ δύο ἐτῶν ὁ Ἀντώνιος πρὸς τὴν Ἀγγελικὴν.

— Νομίζεις λοιπὸν ὅτι ἡ κόρη σου θὰ συγκατατεθῇ νὰ σ' ἀφήσῃ; ἠρώτησεν ἐρυθριῶν ὁ νέος Κορσίτης, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν καρδίαν οἱ λόγοι τοῦ Ροθαλλίνου εἶχον διεγείρει παλμοὺς ζωηρούς.

— Τί θὰ κάμῃ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰωσήφ. Δὲν εἶναι προτιμότερον νὰ ἔχῃς τὸ τέκνον σου ζωντανόν διακόσια μίλλια μακρὰν σου, παρὰ θαμμένον πλησίον σου, μαζὶ μὲ τ' ἄλλα πέντε, εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῆς ἁγίας Ἀννης;

Ὁ Ἀντώνιος ἔγεινε κάτωχρος· αἱ ὀφρὺς του συνεστάλησαν, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἠστραπηδύλουν.

— Παναγία μου! θέλει νὰ φονεύσῃ καὶ τὴν Ἀγγελικὴν; ἀνέκραξε σφίγγας τὴν λαβὴν τοῦ ἐγχειριδίου του.

— Μόνος ἐγὼ γνωρίζω ὅλα μου τὰ δυστυχήματα, ἐτραύλισεν ὁ Ἰωσήφ· ἀλλὰ πρὸς τί ὁμιλοῦμεν περὶ τούτου; ὑπάρχουν καὶ πολλὰ ἄλλα ἐμπόδια διὰ τὸν γάμον σου, Ἀντώνιε . . . ἡ Ἀγγελικὴ δὲν ἔχει προίκα, καὶ ὁ πατήρ σου εἶναι φιλάργυρος . . . ἡ κόρη μου δὲν πρέπει νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὸ ν' ἀκούῃ ἐπιπλήξεις ὀννοεῖς!

— Καὶ τίς θὰ τολμήσῃ νὰ ἐπιπλήξῃ τὴν γυναῖκα τοῦ Ἀντωνίου; ἀπεκρίθη ὁ νέος ἀνορθώσας ὑπερηφάνως τὴν κεφαλὴν· πλὴν καὶ ὁ πατήρ μου συμφωνεῖ ὅτι ἡ κόρη σου εἶναι ἄρκετὰ πλουσία δι' ἡμᾶς.

— Ἄ! ναί! ἀπεκρίθη ὁ Ροθαλλίνης ὑπομειδιάσας· πικρῶς ὁ πατήρ σου ἐλογαρίασε τὴν κληρονομίαν τὴν ὁποίαν μᾶς ἀφῆκεν ὁ θάνατος . . . ἄλλος ὅμως, ἐπρόσθεσε μὲ φωνὴν βραγχώδη καὶ τρομεράν, τὴν εἶχε λογαριάσει πρὸ αὐτοῦ.

Εἶπε καὶ ἐδυθίσθη ἐκ νέου εἰς λυπηροὺς λογισμούς. Ὁ δὲ Ἀντώνιος δὲν ἐτόλμα νὰ ζητήσῃ τὴν ἐξηγήσιν τῶν τελευταίων λέξεων του· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ σιωπὴ διήρκει ὀλονέν, ὁ νέος Κορσίτης ἀπεφάσισε νὰ τὴν διακόψῃ.

— Δὲν θὰ μὲ δώσης λοιπὸν μίαν καλὴν ἀπόκρισιν, μπάρμπα Ἰωσήφ; ἠρώτησε ταλαντευόμενος.

— Ὁ γέρον Ροθαλλίνης μίαν μόνην ἀπόκρισιν ἔχει, τέκνον μου. Γνωρίζεις τὰς ιδέας μου· δὲν θὰ τὰς μεταβάλω ποτέ.

— Δός με τοῦλάχιστον τὴν ὑπότχῃσιν ὅτι ἡ κόρη σου δὲν θ' ἀναχωρήτῃ.

— Ἡ κόρη μου θ' ἀναχωρήτῃ!

Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ ἡ ὑπηρετὶς παρέθεσε τὰ ἐδέρματα ἐπὶ τῆς τραπέζης, ὁ δὲ Ροθαλλίνης, πλησιάσας βραδέως, ἐγύμνωσεν εὐσεβῶς τὴν κεφαλὴν, ἔφαλεν ὕμνον τινα ἐβρύθμον εἰς ὃν συνεχῶς ἀνερέρετο ἡ λέξις υἱοί, καὶ μετὰ ταῦτα ἐκάθηται εἰς τὴν ἐρημον καὶ νεκρικὴν τράπεζάν του.

Ὁ Ἀντώνιος, μὴ τολμῶν μήτε νὰ μείνῃ, μήτε νὰ διαταράξῃ δι' ἀποχαιρετισμοῦ τὴν κατανυκτικὴν ἐκείνην σκηνὴν, ἀπεσύρθη σιωπηλὸς καὶ στενάζων.

Ὅχι μακρὰν τῆς θύρας ἦτις, ὥς εἶπομεν, εἶχε μείνει ἡμιανοικτὴ. ἔστεκεν ἡ Ἀγγελικὴ ὅταν ἶδε τὸν νέον ἔνευσε πρὸς αὐτὸν διὰ τοῦ δακτύλου νὰ διευθυνθῇ εἰς παρακείμενον κηπᾶριον, ὅπου μετέβη καὶ αὐτὴ μετ' ὀλίγον.

— Ἀντώνιε, εἶπε, κάμνω σήμερον ὅτι κάμμία ἴσως γυνὴ τῆς οἰκογενείας μου δὲν ἔκαμε ποτέ· καὶ θὰ ἐλυπούμην πολὺ ἂν διὰ τοῦτο συνελάμβανες κακὴν ιδέαν δι' ἐμέ.

— Τί δύναται, Ἀγγελικὴ, νὰ ὀλιγοστεύσῃ τὴν τόσῃν πρὸς σέ ὑπόληψίν μου; ἀπεκρίθη ὁ Ἀντώνιος, μόλις κρατῶν τὴν χαρὰν του, διότι πρώτην φοράν παρευρίσχετο μόνος εἰς τὸν αὐτὸν τόπον μ' ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἠγάπα.

— Ἦκουσα, ἐπανελάθεν ἡ νέα, ὅτι σέ εἶπεν ὁ πατήρ μου.

— Λοιπὸν ἤκουσες ὅτι ἔκοψε πᾶσάν μου ἐλπίδα.

— Ὁ ταλαίπωρος ὁ πατήρ μου!

— Εἶπέ ἐξ ἐναντίας ὅτι εἶναι ἄσπλαγχνος ὁχι μόνον πρὸς ἐμέ, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἑαυτὸν του· θέλει νὰ σέ στείλῃ εἰς τὰ ξένα. Εἰς τὴν ἡλικίαν του θὰ σ' ἐξαναῖδῃ τάχα πλέον;

— Μὴ κατακρίνης τὸν πατέρα μου, Ἀντώνιε· ἀπεφάσισα νὰ σέ ὁμιλήσω ἐδῶ κατ' ἰδίαν, διότι ἐνόμιζα χρέος μου νὰ τὸν ὑπερασπισθῶ. Ἀλλοίμονον· δὲν γνωρίζεις ὅλα τὰ δυστυχήματά μας! Δὲν ἤξεύρεις ὅτι ὁ Πέτρος Σάντος, ἀφ' οὗ ἐφόνευσε τοὺς πέντε μου ἀδελφοὺς, καταδιώκει καὶ ἐμέ μὲ ἀπειλάς, καὶ ὅτι ἕως σήμερον ἔστωσα τὴν ζωὴν μου διὰ μέσου πολλῶν χρημάτων. Τρεῖς φορές ἕως τώρα ἔφερεν ὁ πατήρ μου εἰς τὸν προσδιωρισμένον τόπον τὰς ζητηθείσας ποσότητας ἀπὸ τὸν κακοῦργον. Σήμερον δὲ δὲν τὸν μένει παρὰ ἡ εὐτελής μου προίκα, τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὴν μετ' ὀλίγον θὰ ζητήσῃ ὁ Σάντος.

— Καὶ τί θὰ κάμῃ, Ἀγγελικὴ, ὁ πατήρ σου; ἠρώτησεν ὁ Ἀντώνιος, τοῦ ὁποίου τὸ πρόσωπον ἐξήπτετο καθόσον ὠμίλει ἡ νέα.

— Θὰ δώσῃ καὶ τὴν προίκα μου, ἐπειδὴ δὲν ἔχομεν πλέον συγγενεῖς, ἀπεκρίθη ἡ Ἀγγελικὴ προφέρουσα ἐντονώτερον τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις, καὶ ἀτενίζουσα τὸν ἐραττὴν της μὲ τρόπον παρὰδοξον.

— Καὶ τί θὰ σέ μείνῃ τότε;

— Τίποτε! ἂν ἄφινά νὰ τρέξουν κατ' αὐτὸν τὸν

τρόπον τὰ πράγματα· δὲν θέλω ὁμῶς νὰ ψωμοζητή-
 ὁ πατήρ μου ὅσον θὰ μείνῃ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον.

— Τί θὰ κάμῃς λοιπὸν, Ἀγγελικὴ; ἠρώτησε
 φρίστων ὁ Ἀντώνιος, ὅστις ἐφαίνετο ὑπονοῶν τὸν
 σκοπὸν τῆς νέας.

— Θὰ ὑπάγω μόνη μου εἰς τὸν Σάντον, ἀπεκρίθη
 μὲ θάρρος ἡ Ἀγγελικὴ.

— Σὺ! πλὴν θὰ σὲ φονεύτῃ, ἀνέκραξεν ὁ Ἀν-
 τώνιος. Προτιμότερον τότε νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν Ἰταλίαν.

— Καὶ ὁ πατήρ μου ὅ' ἀποθάνῃ χωρὶς νὰ ἐκδι-
 κηθῇ, καὶ τὸ αἷμα τῶν ἀδελφῶν μου δὲν θὰ ἐξαλειφθῇ!
 εἶπεν ἡ νέα Κορσιτῆς μὲ δύναμιν ἐκφράσεως ἀγρίαν·
 ὅχι, ὅχι, πρέπει νὰ χαθῶ καὶ ἐγὼ· καὶ ὅταν μὰ
 θοὺν εἰς τὴν πόλιν ὅτι ἡ Ἀγγελικὴ, τὴν ὁποίαν ὠνό-
 μαζαν φρόνιμον, ἡ μοναχοκόρη τοῦ μπάρμπα Ἰωσήφ,
 ἡ ἀδελφὴ τῶν πέντε δολοφονηθέντων Ῥοβαλλινῶν,
 ἐφονεύθη, θὰ εὗρεθῇ κάνεις μὲ καρδίαν ἀνδρικήν νὰ
 χύσῃ μίαν σφαῖραν ἢ ν' ἀκονίσῃ τὸ ἐγχειρίδιόν του
 εἰς τιμὴν τοῦ φονέως.

Ὁ Ἀντώνιος ἠτένιζε τὴν νέαν κόρην· ἦτον ὡραία,
 ἡ δὲ ὡραιότης τῆς ἦτον φρικτὴ, καταπληκτικὴ.

— Καὶ ἂν ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν ἀνδρικήν καρδίαν
 σ' ἔλεγε τῶρα, Ἀγγελικὴ, ὅτι εἶναι ἑτοιμὸς νὰ σὲ
 ὑπερασπισθῇ, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος παραφερθεὶς ἀπὸ τὴν
 οὐρανίαν ἐκείνην ὁρμὴν τῆς φιλοστοργίας τῆς, θὰ τὸν
 ἔλεγες τέλος πάντων ὅτι τὸν ἀγαπᾷ;

— Ἀπονήσκοντος τοῦ Σάντου, γίνομαι σύζυγός
 του, ἀπεκρίθη ἐρυθρίασασα ἡ νέα.

— Καὶ ἂν ἀποθάνῃ ὑπερασπιζόμενός σε, ἐπανε-
 λαβὼν ὁ Ἀντώνιος, οὕτινος τὸ πρόσωπον ἔγεινε περί-
 λυπον καὶ σκυθρωπὸν, τί θὰ κάμῃς, Ἀγγελικὴ;

— Θὰ μὲ μείνουν πάντοτε ἀρκετὰ χρήματα διὰ
 νὰ ὑπάγω ν' ἀποθάνω εἰς μοναστήριον, ἀπεκρίθη μὲ
 τόνον σταθερότητος.

— Πιστεύω, Ἀγγελικὴ, τὰ λόγια σου, ὅσον σὲ
 ἀγαπῶ. Ὑγίαινε· ἰδοὺ οἱ κώδωνες τῆς ἀγίας Ἀννης
 σημαίνουν τὸν ἐσπερινόν· ὑπάγε εἰς τὴν ἐκκλησίαν
 καὶ παρακάλεσε δι' ἐμέ.

— Ὁ θεὸς νὰ σὲ φυλάξῃ, καὶ αἱ ψυχαὶ τῶν ἀδελ-
 φῶν μου νὰ ὁδηγήσουν τὰ βήματά σου, ἀπεκρίθη ἡ νέα
 κάμνοντας τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ.

Καὶ ἐχωρίσθησαν.

Β'.

Ὁκτὼ ἡμέρας μετὰ τὴν σκηνὴν τὴν ὁποίαν περι-
 ἔγραψα, καθ' ἣν ὥραν ὁ ἥλιος φθάνει εἰς τὴν δύσιν του,
 νέος τις, διαβαίνων μὲ ἀπειρον δυσκολίαν διὰ τῶν δα-
 σῶν τῶν θάμνων (1), κατέβαινε ἀπὸ ἐν τῶν ὑψηλοτέ-
 ρων ὀρέων τῆς Κανίας. Ἄν καὶ ἔφερεν ὑπερηφάνως ἐπὶ
 τῶν ὤμων τὸ πυροβόλον του, καὶ ἀπὸ τὸ εὐσταθὲς
 ἦθος του ἐφαίνετο ὅτι σκοπὸν εἶχε νὰ τὸ μεταχειρισθῇ
 δεόντως ἐν καιρῷ ἀνάγκης, ἡ ἀλλοίωσις ὁμῶς τοῦ προ-
 σώπου του, καὶ ἡ περὶ τὴν ἐνδυμασίαν του ἀταξία
 ἐδείκνυν κόπον ὑπέρμετρον. Κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο ἡ
 σειρὰ τῶν ὀρέων διηρεῖτο εἰς δύο, καὶ ἐσχημάτιζε
 δίοδον στενὴν διατεμνομένην συνεχῶς ἀπὸ φάραγγας,

εἰς τὰ βάθη τῶν ὁποίων ἐπάρλαζον χεῖμαρροι ὑπὸ
 γέιοι· ἡ γῆ, καθωραϊσμένη μὲ χλόην καὶ θύμον ἀγρίου,
 ἐπερικυκλοῦτο πανταχόθεν ἀπὸ ὄρη ὑψικόρυφα. Παιη-
 ταὶ ἀγαπῶντες τὰς γραφικὰς σκηνὰς, ζωγράφοι ἔχοντες
 τὴν καρδίαν ἐνθερμον, θὰ ἔμεινον ἐκπληκτοὶ ἐνώπιον
 τῶν εἰς μόνους τοὺς αἰτοὺς προσιτῶν ἐκεῖνων βρά-
 χων, καὶ τῶν μεγαλοπρεπῶν ἐκεῖνων κορυφῶν αἰτίνες
 ἐγίνοντο ἄφαντοι ἐν μίσῳ δασῶν ἐκ βαθυσκίων καστὰ-
 νειῶν, ἐνῶ ἄλλοι βράχοι πολὺ πλεον ἀπότομοι καὶ φο-
 βεροὶ, δεικνύουσι πλευρὰς τιτανώδεις καὶ ἀργιλώδεις,
 ἐφ' ὧν βλαττάνουσι μόλις φθισιῶντές τινες θάμνοι
 κέδρου καὶ μύρτου. Ποῦ καὶ ποῦ, ὁμοίαι μὲ μνημεῖα
 θολωτὰ ἀνυψοῦνται πέτραι ὑψηλαί, ἢ στήλαι ἀμορφοί,
 τὰς ὁποίας ἐπισκιάζουσι μὲ τοὺς μελαγχολικοὺς κλω-
 νὰς των αἰ πεῦκαι, ἐνῶ τὰ λευκὰ ρύλλα τῆς σεμύδας
 ἀποκοπτόμενα ἀπὸ τὸν ἄνεμον, ἐρχονται, ὡς ψυχαὶ
 διαρυγοῦνται τοὺς τάφους, νὰ ἀναπαυθῶσιν ἐκεῖ ἀτά-
 ραχα.

Ὁ πυροβολοφόρος δὲν ἦτον, ὡς φαίνεται, οὔτε ποιη-
 τῆς, οὔτ' ἐνθουσιώδης ζωγράφος τῶν ἀγρίων ἐκεῖνων
 καλλονῶν· διότι, μόλις φθάσας εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ
 ὄρους, χωρὶς δόλου νὰ συγκινηθῇ ἀπὸ τὴν μεγαλοπρε-
 πῆ ἐκείνην θεάν, ἐκάθησεν ὡς ἀπηλπισμένος ὑπὸ δα-
 σύφλοιον δρυῖν, καὶ ῥοφήσας ὀλίγον ἀπὸ τοῦ ποτὸν τοῦ
 φλασκίου του, ἐδυθίσθη εἰς λογισμοὺς βαθεῖς.

Ἐν τούτῳ ὁ ἥλιος κατέβαινε ταχὺς ὀπισθεν τῶν
 ὀρέων, τὸ ἄνθος τῆς ῥοδοδάφνης, κρεμάμενον ἀπὸ τὰς
 σχισμάδας τῶν βράχων, ἤνοιγεν ἀθούρως τὸν κά-
 λυκα διὰ νὰ λάβῃ τὴν δρόσον τῆς νυκτός, τὰ ἔντο-
 μα ἐκρύπτοντο ὑπὸ τὰ φυτὰ, καὶ ἡ δορκὰς, ἐνθαρ-
 ρυνομένη ἀπὸ τὸ γεννώμενον σκότος, ἐπρότεινε περι-
 ἔργως τὴν κεφαλὴν ἄνωθεν τῆς ἀβύστου. Ὅλα ἐσίγων
 ἡ φύσις σιωπηλὴ ἐφαίνετο ὑποχωροῦσα μὲ σέβας ἐνώ-
 πιον τῆς ἐπιστήμου ὥρας καθ' ἣν ὁ βασιλεὺς τῆς γῆς,
 πορφυροσχήμων καὶ χρυσολαμπής, μεταβαίνει εἰς ἄλ-
 λας χώρας. Κανὲν ἄσμα βουκολικόν δὲν ἐπανελάμ-
 βανεν ἡ ἡχώ, κανὲν σύριγμα δὲν ἐπροσκάλει τὰ δι-
 σκορπισμένα ποίμνια· ἐνίοτε μόνον ἤκούετο ὁ κρότος
 χάλικος καταπίπτοντος εἰς τὸ βάθος χεῖμαρρου, ἢ ἡ
 ταχεῖα πτήσις πτηνοῦ σαρκοδόρου καταδιώκοντος θῦμα
 βραδύναν νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν φωλεάν του.

Ἐὰν κραυγαὶ θορυβώδεις ἀποτρέπαισι τῶν λογι-
 σμῶν του τὸν ἄνθρωπον, τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ὅταν
 βαθυτάτῃ σιωπῇ ἐπικρατῇ περὶ αὐτοῦ. Ὁ νοῦς, βα-
 ρυνθεὶς νὰ πλανᾶται ἀσκόπως, ἐπανερχεται βιαίως
 πρὸς τὸν ἐγκέφαλον φέρων τὸν σκεπτόμενον εἰς τὸ
 πραγματικόν τοῦ βίου. Τοιαύτῃ τις ἀκουσία μετα-
 βολὴ ἐπῆλθεν ἀναμφιβόλως καὶ εἰς τὸν νέον ὁδοιπόρον
 μας· διότι ἀνασηκώσας αἰφνης τὴν πρὸ πολλοῦ βεβαρυ-
 μένην κεφαλὴν, περιέφερε πολλάκις τὴν χεῖρα ἐπὶ
 τοῦ μετώπου, καὶ ἤκραζέτο μὲ προσοχὴν, παρατηρῶν
 τὴν περὶ αὐτὸν ἔκτασιν μὲ βλέμμα πυρφόρον καὶ ὀργίλον.

Ἀλλὰ πάντα ἦσαν νεκρὰ εἰς τὸν ἔρημον ἐκεῖνον
 τόπον.

Ὁ ἄγνωστος ἔκαμε σχῆμα ἀνυπομονησίας, ψιθυρίσας·
 — Καὶ ἄλλην μίαν ἡμέραν ἔχασα!

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην αἱ σκιαὶ ἐξέτεινον τοὺς τελευ-
 ταίους πέπλους των ἐπὶ τῆς γῆς· τὰ σκότῃ συνεπυ-

(1) Macchi. Οὕτως ὀνομαζοῦνται ἐν Κορσιτῇ τὰ ἐκ θάμνων δάση
 τῆς νήσου ἐκείνης. Σ. Μ.

κινούντο· τὰ ἀντικείμενα ἐξηλείφοντο ἐν κατόπιν τοῦ ἑλλου, καὶ μετ' ὀλίγον δὲν ἐφαίνετο ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κυανοῦ στερεώματος εἰμὴ μόνη ἡ γιγαντώδης κεφαλὴ τοῦ ὄρου ἐφ' ἧς ἡ νύξ ἔθετε στέφανον ἀστερόπλεκτον!

Τότε ὁ κόπος καὶ τῆς ἀναπνοῆς· ἡ ἀνάγκη ἐνέκησαν τὰς σκέψεις τοῦ ξένου.

— Ἄς κοιμηθῶ, εἶπε, καὶ ἄμποτε ὁ αὐριανὸς ἥλιος νὰ μὴ δύσῃ δι' ὅλον τὸν κόσμον!

Διανυκτέρευσις εἰς τὸ ὑπαιθρον δὲν εἶναι πρᾶγμα ἀσύνηθες εἰς τοὺς ὀρεινοὺς· δὲν ἐδίστασεν ἄρα καὶ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος νὰ ἐπαναλάβῃ ὅ, τι πολλάκις ἐπραξεν· ἐξάπλωθέντα δὲ ὑπὸ δένδρον τοῦ ὁποίου αἱ ῥίζαι ἐχρησίμευταν ὡς προσκεφάλαιον, καὶ ἔχοντα πλησίον αὐτοῦ τὸ πυροβόλον του, δὲν ἐβραδυνε νὰ παραλάβῃ ὁ ὕπνος εἰς τὸ βασιλείον ὅπου λητμονοῦνται καὶ δυστυχίαι καὶ παθήματα.

Περὶ τὸ μεσονύκτιον, τὰ σκότῃ τῆς κοιλάδος ἤρχισαν νὰ διαλύωνται, ἡ σελήνη ἀναδυομένη κατὰ μικρὸν ὀπισθεν τοῦ δάσους τῶν καστανειῶν, μετέδιδεν εἰς τὴν γῆν τὴν μελαγχολικὴν ἐκείνην βαφὴν τὴν ὁποίαν καμμία γραφίς δὲν κατώρθωσέ ποτε νὰ παραστήσῃ. Κατὰ τὰς μυτηριώδεις ἐκείνας ἐκλάμψεις ἡ φύσις ἐφάνη ἐξυπνίζομένη· τὰ προσκλιθεῖς αὐτὰ καὶ χόρτα ἀνεσθήκωσαν ὀλίγον τὴν κεφαλὴν πλήρη μαργαρίτων καὶ ἀδαμάντων, καὶ ἀπὸ τὸ ὕψος τῶν ὀρέων, λευκοὶ ἀτμοὶ ἐξεληθόντες τῆς γῆς, κατέβαινον κυλιόμενοι ὡς ποίμνιον διασκορπιζόμενον.

Αἶφνης, ἐν τῷ μέσῳ τῆς σιωπηλῆς ἐκείνης σκιαγραφίας, ἐπὶ βράχου ἀποτόμου ὅπου ἴσως πατέ ποῦς οἰγὴς ἀγρίας δὲν ἐτόλμησε νὰ πατήσῃ, σκιά σώματος ἀνθρωπίνου ἐξωγραφήθη ἀπὸ τὸ ἀμφίβολον φῶς τοῦ οὐρανοῦ. Διὰ τίνος ἄρα ὁδοῦ ἦλθεν ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος; κἀνεὶς δὲν δύναται νὰ τὸ εἴπῃ. Βλέποντες ἄλλως μὲ ποῖον θάρρος κατέβαινε, ὅτι ἔμην τεύομεν εὐχόλως ὅτι καὶ αἱ σκολιότεραι ὁδοὶ ἦσαν εἰς αὐτὸν συνήθειες. Κτυπῶν κατὰ πρῶτον μὲ τὸ κοντάκιον τοῦ πυροβόλου τοῦ πᾶν τεμάχιον βράχου, πᾶσαν ῥίζαν προκύπτουσαν τῆς γῆς, ἐβαλλεν ἐπ' αὐτοῦ τὸν ἕνα τῶν ποδῶν, καὶ ἔπειτα τὸν ἄλλον μ' ἐπιτηδειότητα καὶ εὐτροφίαν τὰς ὁποίας ὁ κίνδυνος κατέστανε σχεδὸν ὑπερφυεῖς. Ὁ δὲ ὑποσυριγμὸς ὅστις διήρχετο ἐρρύθμως διὰ τῶν ὀνόντων τοῦ τολμηροῦ ἐκείνου ὁδοιπόρου, ἐδείκνυε τὴν ἄμετρον καταφρόνησιν τὴν ὁποίαν ἤσθάνετο διὰ τοὺς πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ ἀλλεπαλλήλους κινδύνους.

Τὸ ἀνάστημά του ἦτον μεσαῖον, τὸ σῶμα παχὺ, οἱ ὦμοι πλατεῖς καὶ ἡ ἡλικία ἀνδρική. Τὸ μελάγχρουν καὶ ἡλιόκαυστον πρόσωπόν του μόλις διεκρίνετο ἀπὸ τὸ κατὰμαυρον γένειον καὶ τὰς πυκνάς καὶ μελαίνας ὀφρυς του. Περὶ τὴν κεφαλὴν κόμη βαθεῖα ἀνυψουμένη ὑπὲρ τὸν ὀξύλοφον πῖλόν του ἐπιπτεν ἐπάνω τοῦ μετώπου του. Μόνοι οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐφαίνοντο ἐν μέσῳ τοῦ ζοφεροῦ ἐκείνου προσώπου. Ἡ θηριωδία, ἡ εἰρωνεία, καὶ ἡ πανουργία ἦσαν οἱ πρῶτιστοι αὐτῶν χαρακτήρες. Αἱ κόραι αὐτῶν ποικιλόχροοι καὶ χρυσοειδεῖς, ἔστιλβον ἐν τῷ σκότει ὡς καὶ τοῦ κόκκυρος. Ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς ἠτοιμάζετο νὰ διασκελίσῃ τὸ τελευταῖον ἀπόστημα τὸ ὁποῖον ἔμενε μεταξὺ αὐ-

τοῦ καὶ τῆς κοιλάδος, ὅτε, σταθεῖς αἶφνης, ὥπισθοδρόμησεν ὀλίγον, καὶ ἀνεζήτει διὰ τοῦ βλέμματος ποῦ ἦτον ὁ ἐχθρὸς οὗτινος προσηθάνθη τὴν παρουσίαν.

Ἡ σελήνη, ἥτις τὴν ὥραν ἐκείνην εἶχεν ἀναστῆ ὑπὲρ τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων, ἔστειλε μίαν ἀκτῖνά της ὑποκάτω τῆς μεγάλῃς ὀρυός· καὶ ἔλαμψεν ἡ κάννα τοῦ ὑπ' αὐτὴν πυροβόλου. Ἡ ἄρκτος ἔμαθε λοιπὸν ποῦ ἦτον ὁ κυνηγός!

Γέλως σαρδόνιος διεχώρισε τὰ χεῖλη τοῦ ἀρεσιβάτου. Ταχὺς ὡς βέλος, σιωπηλὸς ὡς οἰκία, μετὰ δύο πηδύματα εὐρέθη πλησίον τοῦ κοιμωμένου.

Τότε ἤρχισε παράδοξος, ἀνέκουςτος ἀγρυπνία, ἀγρυπνία ἀκατανόητος. Βαλὼν ἐν τῶν γονάτιων κατὰ γῆς, διὰ δὲ τῆς ἄκρας τοῦ πυροβόλου ὑποσειὼν τὴν κόμην τοῦ ἀντιπάλου του, καὶ τὸν δάκτυλον ἔχων ἐπὶ τῶν πυρεκβόλων, ἔμενεν ἀκίνητος. Πέντε ὥρας ἡγρύπνησε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οὐδὲν κίνημα, οὐδεμίαν μυώνων συστολὴν δὲν μετέβαλε τὴν θέσιν του· κωφεύων εἰς τοὺς μυρίους κρότους τῆς νυκτός, ἦτον ἀδιακόπως προσηλωμένος εἰς τὸ αὐτὸ μέρος. Ζωὴ του ἦτον τὸ κοιμώμενον θῦμα οὗτινος ἀνέμενε τὴν ἀνέγερσιν! . . .

Τέλος πάντων, ἡ αὖρα πνέουσα δροσερά, ἡ ὁμίχλη ἀναβαίνουσα πρὸς τὸ ὕψος τῶν ὀρέων, ἀνῆγγελλον τὴν ἐπιστροφὴν τῆς ἡμέρας. Ἡ αὐγὴ ἐγέλα ῥιπτουσα ὑποκύανα καὶ ὠχρὰ χρώματα ἐπὶ τῆς σκηνογραφίας ταύτης. Τὸ θέαμα ἦτον ἀπαίσιον. Ἡ ὥραία καὶ νέα ἐκείνη κεφαλὴ, ἥτις θὰ ἐγένετο ἴσως παρανάλωμα σφαίρας φοινίκης· τὰ μακρὰ ἐκεῖνα βλέφαρα τὰ ὁποῖα δὲν θὰ ἠνοίγοντο ἴσως πλέον· ὁ θηριώδης ἐκεῖνος φύλαξ ὅστις ἐφαίνετο περιμένων τὴν ἡμέραν διὰ νὰ διευθύῃ εὐστοχώτερον τὸν μόλυβδόν του, ὅλα ταῦτα ἐδείκνυον ὅτι ὁ θάνατος ἦτον ἐκεῖ, βίαιος, στυγερός, ἀχαριαῖος καὶ ἀναπόφευκτος!

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ δένδρου ὑπολαῖς εἶχε τὴν φωλεάν· τὸ πτηνὸν ἐπέταξε ζωηρόν, ζωογονηθὲν ἀπὸ τὸν ἥλιον. Ἡ παιδρὰ πτηνὴ τοῦ ἐξύπνισε τὸν κοιμώμενον· ἠνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ σηκωθείς ὀρθὸς ὡς σῶμα γαλθανισθὲν ἀνεζήτει τὸ ὄπλον του· ἀλλὰ δὲν τὸ εὔρε.

Φωνὴ λυσσώδης συνετάραξε τὴν κοιλάδα· ὁ ἄλλος ἀνθρώπος μένων ὅλον ἐν γονυπετῇ, ἀνύψωσε τὴν ἄκραν τοῦ πυροβόλου τοῦ πρὸς τὸν οὐρανὸν· ὀλίγα βήματα μακρὰν ἔκειτο τὸ ὄπλον τοῦ ἐχθροῦ του.

— Πέτρε Σάντε! ἀνέκραξεν ὁ τελευταῖος οὗτος.

— Δὲν μ' ἐπερίμενες τόσῳ πρῶτῳ, Ἀντώνιε, ἀπεκρίθη σκωπτικῶς ὁ ληστὴς. Μὲ ἀρέσει νὰ εὐρίσκω τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν κλίνην. Καὶ σὺ τί θέλεις;

— Νὰ μὲ δώσῃς τὸ ὄπλον μου, Σάντε! εἶπεν ὁ Ἀντώνιος μὲ φωνὴν μαινομένου· εἶναι ἴδιον ἀνάνδρου τὸ ν' ἀφοπλίζῃ τοὺς ἄλλους ἐνῶ κοιμῶνται!

— Ἀ! μπά! ἀπεκρίθη ἀταράχως ὁ Πέτρος Σάντος, ὅστις μὲ τὴν ἡρακλειον χεῖρά του ἀπέτρεπε τὴν τοῦ Ἀντωνίου ζητοῦσαν νὰ λάβῃ τὸ πυροβόλον.

Ὁ νέος, ἰδὼν ὅτι εἰς τὴν θέσιν εἰς ἣν εὐρίσκετο, τὰ βίαια μέσα ἦσαν ἄκαιρα, ἤλλαξε μέτωπον.

— Πρὸ ὀκτῶ ἡμερῶν, εἶπε, σέ ζητῶ, Σάντε!

— Μὲ ζητεῖς ἢ μὲ παραμονεύεις, παλλικάρι μου, ἀπεκρίθη κομφεμένος ὁ ληστὴς.

— Τί σημαίνει! φθάνει μόνον νὰ σ' ἀπαντήσω, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος, προσποιηθεὶς ὅτι δὲν ἐνόησε τὴν σημασίαν τῶν λόγων τοῦ Σάντου.

— Ναί, ναί, φθάνει μόνον νὰ μ' ἀπαντήσης ἀπεκρίθη ὁ κακούργος ἐπαναλαβὼν ἐντόνως τὰς λέξεις τοῦ νέου, καὶ νὰ λάβω εἰς χεῖράς μου τὸ ὄπλον σου. . . Τί ὥραϊον πυροβόλον, μὲ τὴν πίστιν μου, ἐπρόσθετε σηκωθείς καὶ ἀνατινάξας αὐτό. . . ἐλαφρὸν ὡς πτερὸν ἀετοῦ. . .

— Θέλεις νὰ ὁμιλήσωμεν. Σάντε; ἠρώτησεν ἀνυπομόνως ὁ Ἀντώνιος.

— Ὅσοφ θέλεις, παλλικάρι μου, ἕως τὸ μεσημέριον, ὅτε ἔχω ἄλλην συνομιλίαν.

Ὁ Ἀντώνιος ἔφριξεν ἐνθυμηθεὶς ὅ,τι τὸν εἶχε εἰπεῖ ἡ Ἀγγελικὴ περὶ τῶν ἀπατήσεων τοῦ κακούργου ἐκείνου. Ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν πιθανόν νὰ συνέβησαν πολλά.

— Ἀλλὴν συνομιλίαν! ἐπανέλαβεν ὁ νέος.

— Ναί, μὲ τὸν ταμίαν τοῦ Γαλλάνου! ἀπεκρίθη ὁ Σάντος.

— Καὶ σὲ προσμένει;

— Καθὼς αἱ ταμίαι προτρέμουν τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους ὡς ἐμὲ, ἀπεκρίθη ὁ ληστής γελάτας τὸν αἰώνιον σαρκόνιον γέλωτά του· πλὴν φθάνει, αὐτὰ δὲν εἰν' ἐδική σου ὑπόθεσις, εἰν' ἐδική μου.

Ἀλλ' ἐνῶ ὁμιλεῖ ὁ Πέτρος Σάντος δὲν ἐμάχρυνεν ἀπὸ τὸν νέον οὐδὲ στιγμὴν τὸ βλέμμα του· εἶχε βαλεῖ μόνον ἐπὶ τῶν ὤμων τὸ πυροβόλον του, καὶ μὲ τοὺς δύο τοῦ σιδηροῦς πόδας ἐπάτει τὸ τοῦ Ἀντωνίου.

— Ἐλα, παλλικάρι μου, ἐξηκολούθητε· κάθησε ἐδῶ εἰς τὰ χορταράκια αἱ νέοι τῆς ἡλικίας σου ἀγαποῦν τὰς ἀναπαύσεις. Ὅσον δὲ ἐμὲ, τοῦ ὁποίου στῶμα εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ βράχοι, ἡ πέτρα αὐτὴ μὲ ἀρκεῖ. — Μὰ τὴν πίστιν μου! εἶναι ἀπαράλλακτη μ' ἐκείνην ἡ ὁποία σκεπάζει τὸ σῶμα τοῦ ἀδελφοῦ μου τοῦ φονευθέντος ἀπὸ τὸν εὐγενῆ κύριον Ἰωάννην Ῥοβαλλίνην!

Ψυχρὸς ἰδρὼς περιέβρεξε τὸ σῶμα τοῦ Ἀντωνίου· ὅλη τοῦ κακούργου ἡ ἐκδίκησις ἐξεφράζετο διὰ τῆς βδελυρᾶς τῆς εἰρωνείας.

— Ἐδικήθης ἀρκετὰ ἐκτοτε, Σάντε, καὶ σήμερον εἶναι καιρὸς νὰ τελειώσης πλέον.

— Καὶ διὰ τί, ἀφοῦ ὁ γέρον Ἰωσήφ ἔχῃ ἀκόμη καὶ ἄλλο τέκνον.

— Μίαν γυναῖκα! ἀνέκραξεν ὁ Ἀντώνιος.

— Αἱ γυναῖκες γεννοῦν τοὺς ἀνδρας.

— Ἡξεύρεις ὅτι διὰ νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν ζωὴν τῆς θυγατρὸς του ὁ Ἰωσήφ Ῥοβαλλίνης ἐπώλησε καὶ τὸ τελευταῖον κλημὰ του· τί θέλεις νὰ σὲ δώσῃ;

— Ἡ Ἀγγελικὴ εἶναι ὥραϊα, εἶπεν ὁ Σάντος ἐκτοξεύσας βλέμμα κυνικόν.

Ὁ ταλαίπωρος Ἀντώνιος συνεταράχθη ὁλόκληρος· ἡ ἰδέα ὅτι ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἠγάπα καὶ ἐλάτρευεν ἐβεβηλώθη κατὰ νοῦν ἀπὸ τὸν αἰσχρὸν ἐκείνον ληστήν, τὸν κατέσταινε μανιώδη· ἀλλὰ τὴν μανίαν του ἠναγκάζετο νὰ ὑποκριθῇ.

— Ἐγὼ ἀγαπῶ τὴν Ἀγγελικὴν καὶ θὰ τὴν ἐπανδρευσθῶ, εἶπεν ὁ νέος μὲ ἀξιοπρέπειαν.

— Τότε, ἡ ὑπόθεσις μου ὑπάγει ἀξιόλογα· ὁ πατήρ σου εἶναι πλούσιος καὶ θὰ πληρώτῃ διὰ τὸν Ῥοβαλλίνην.

— Ὁ πατήρ μου θὰ πληρώτῃ ἂν δὲν αὐξάνουν αἰωνίως αἱ ἀπαιτήσεις σου, ἀπεκρίθη ὁ Ἀντώνιος· ἴσια ἴσια διὰ νὰ συμφωνήσωμεν τὰ περὶ τούτου σὲ ζητῶ πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος. Ἐρχομαι νὰ σὲ προσφέρω χρήματα.

— Εἰς ἑλλειψιν μολύβδου, ἀπεκρίθη ὁ Σάντος κτυπήσας τὸ πυροβόλον μὲ τὰ ὑποδήματά του· ἄς εἶναι, δέχομαι.

— Ποῖαν ποσότητα ζητεῖς διὰ πάντοτε, διὰ νὰ παύτῃς πλέον ἐκδικούμενος τὸν Ῥοβαλλίνην; ἠρώτησεν ὁ Ἀντώνιος· καὶ ποῖαν ἐγγύησιν θὰ μᾶς δώσῃς ὅτι θὰ σὺλάξῃς πιστὰ τὴν ὑπόσχεσίν σου;

— Καὶ ὁ λόγος μου! ἀπεκρίθη ὁ Σάντος ἀνυψώσας αὐθαδῶς τὴν κεφαλὴν· μὲ φαίνεται ὅτι κἀνεῖς δὲν δύναται νὰ μ' ἐπιπλήξῃ ὅτι τὸν παρέβην ποτέ.

Καὶ τῶνόντι τοῦτο ἦτον ἀληθινόν· ὁ Πέτρος Σάντος ἐχλεπτεν, ἐφόνευεν, ἀλλὰ δὲν ἐφεύδετο ποτέ.

— Προσδιόρισε λοιπὸν τὴν ποσότητα, ἐπανέλαβεν ὁ Ἀντώνιος.

— Ὁ Σάντος σκεφθεὶς ὀλίγον προσδιώρισε ποσότητα τῆς ὁποίας τὸ ὑπέρμετρον ἐξέπληξε τὸν Ἀντώνιον.

— Ὅλ' ἡ περιουσία τοῦ πατρός μου, εἶπε, δὲν φθάνει ὅσα ἐζήτησες.

— Λοιπὸν ἄς μὴ κοπιᾶζωμεν εἰς μάτην. Ἡ Ἀγγελικὴ εἶναι καλὴ κόρη, καὶ ἄς θυσιάσῃ διὰ τὸν πατέρα της.

Ὁ ληστής ἐγνώριζε ποῦ ἔρριπτε τὸ βέλος.

— Καὶ θὰ φονεύσῃς τὴν Ἀγγελικὴν! ἀνέκραξεν ὁ Ἀντώνιος δάκνων μανιωδῶς τοὺς ἀρωπιζμένους βραχίονάς του· θὰ τὴν δολοφονήσῃς! . . .

— Δηλαδή! εἶπεν ἡσύχως ὁ Σάντος, ἐμπυρεύσας ἐκ νέου τὸ πυροβόλον του.

Τοῦ Ἀντωνίου ἡ ἐπιμονὴ ἐξηφανίζετο· μίαν δὲ μόνην ἐπιθυμίαν εἶχε, νὰ πνίξῃ μὲ τὰς χεῖράς του τὸν κακούργον ὅστις ἐφαίνετο μυκτηρίζων τὴν ἀπελπισίαν του. Ἴσως θὰ ἐπιπτεν ἀμέσως νεκρὸς ἂν ἔρριπτετο κατὰ τοῦ Πέτρου Σάντου· πλὴν ἰδέα τις ἤστραψε τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰς τὴν κεφαλὴν του. Προσπαθῶν νὰ φανῇ ἀτάραχος ἐπλησίασε τὸν ληστὴν ὅστις τὸ πυροβόλον ἦτον ὁλονὲν ἐστραμμένον κατὰ τοῦ Ἀντωνίου.

— Ἐλα, Σάντε, εἶπε προσπαθήσας νὰ μειδιάσῃ, μὴ εἶσαι ὑπερβολικός· μὴ μὲ πωλῇς τόσον ἀκριβὰ τὴν εὐτυχίαν μου. Σὲ ὑπόσχομαι πρὸς ἀμοιβὴν νὰ δώσω μίαν λειτουργίαν διὰ σὲ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου μου.

— Ὁ ληστής ἐγύμνωσε μὲ σέβας τὴν κεφαλὴν.

— Ἰδοὺ ὁ πρῶτος καλὸς λόγος τὸν ὁποῖον ἐπρόφερες ἀφοῦ εἰμὲθα ἐδῶ, εἶπεν ὁ πωσοῦν σύννοος. Ἔστω, διὰ τὴν λειτουργίαν κάμνω μίαν θυσίαν.

— Ποῖαν; ἠρώτησεν ὁ νέος.

— Τὰ μιστὰ· ἀπεκρίθη ὁ ληστής.

Ὁ Ἀντώνιος ἐσκήρτησεν ἀπὸ χαρὰν.

— Ἐπί συμφωνίᾳ νὰ μὲ τὰ πληρώσετε, οὐ καὶ ὁ πατήρ σου, τὸν ἐρχόμενον χρόνον.

Ὁ Ἀντώνιος ἐνόησεν ὅτι δὲν ἦτον δυνατόν νὰ συμβιβασθῇ ἡ ὑπόθεσις.

— Ἀντὶ δύο δόσεων συγκατάβα εἰς τρεῖς, εἶπεν ὁ νέος.

Ὁ Πέτρος Σάντος ἠτένισε δυσπιστῶν τὸν Ἀντώνιον.

— Θὰ δώσης λοιπὸν καὶ τρίτην λειτουργίαν;

— Ἐλα, Σάντε, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος, ἄς τελειώσωμεν· θὰ σὲ δώσω χαρτίον καὶ μολυβδοκόνδυλον· ἐπειδὴ καὶ ἡξεύρεις νὰ γράφης σημείωσας μόνος τὰς συμφωνίας· θὰ τὰς ὑπάγω εἰς τὸν πατέρα μου, καὶ αὐτὸς θὰ τὰς ἐπικυρώσῃ, ἐντὸς δὲ τριῶν ἡμερῶν θὰ ἔχῃς ἀπάντησιν.

— Ἄν δὲν ἦσαν ἐρωτευμένοι, θὰ ὑπέθετα ὅτι ζητεῖς νὰ μ' ἀπατήσῃς διὰ νὰ φύγῃς ἀπὸ τοῦ βρόχου μου, εἶπεν ὁ Πέτρος Σάντος· πλὴν δὲν φοβοῦμαι τίποτε· ἡ Ἀγγελικὴ θ' ἀποκριθῇ δι' ὅλα... δός με τὸ χαρτίον.

Ἡ ἀγάπη τοῦ κέρδους ἐνίκησε τὴν φρόνησιν.

Ὁ Ἀντώνιος εἶχε γενεὴν κάτωχρος. Ἡμιανοῖξας ἔμπροσθεν τὸ ἱμάτιόν του, ἐβύθισεν εἰς τὸ στῆθος τὴν χεῖρα ὡς διὰ νὰ ζητήσῃ χαρτίον καὶ μολυβδοκόνδυλον· ἀλλὰ τις ἦχος ξηρὸς, μεταλλικὸς, σχεδὸν ἀνεπαίσθητος, ἤκούσθη· ὁ ληστὴς ἔκκαψε σχῆμα φοβερόν, ἀνέσπειρε τὴν πλατεῖαν χειρίδα του καὶ ἐκίνησε ταχέως τὰ δάκτυλά του.

Ξηρὸν κλαδίον κατέπεσε τότε ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ δένδρου.

Ὁ Πέτρος Σάντος ἠρύχασεν.

— Ἦτον ἦχος ξύλου ξηροῦ, εἶπε κύψας· νὰ λάβῃ τὸ κλαδίον.

Καὶ ἀμέσως σφαῖρα πιστολίου διεπέρασε τὸν λάρυγγά του· ἀλλ' ὁ κακοῦργος δὲν ἔπεσεν. Ὁ Ἀντώνιος ἔσπευκεν ἀπολιθωμένος βλέπων τὸ αἷμα ἐκτοξευόμενον πρὸς αὐτόν.

— Προδότα! ἀνέκραξεν ὁ Πέτρος Σάντος.

— Ἀγγελικὴ! ἐφιθύρυσεν ὁ Ἀντώνιος.

Τὸ ἐγχειρίδιον τοῦ ληστῆ τὸν ἐκάρφωσεν εἰς τὴν γῆν!

.....

Ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν πένθιμον ἐκείνην αὐγὴν, βροσκός τις, ἀναζητῶν τὸ ἀποπλανηθὲν ποίμνιόν του, ἶδε πτώμα κείμενον εἰς τὴν κοιλάδα τὸ πτώμα τοῦ ταλαιπώρου Ἀντωνίου.

Αἱ τρεῖς χαλκοπαγεῖς ἀκραι αἱ ἐπιστέφουσαι τὸν οἶδηρον τοῦ ὅπλου τὸ ὁποῖον ἐνεπήχθη εἰς τὴν καρδίαν του, ἔσταντο ἐπ' αὐτοῦ ὡς σταυρὸς ἐπιτύμβιος.

Τὸ σῶμα τοῦ Πέτρου Σάντου δὲν εὗρέθη· ἀλλ' ὁ θάνατός του ἦτο ἀναμφίβολος. Μόνος αὐτὸς ἐβίασε τὴν ληστὴν νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ πιστὸν ἐγχειρίδιόν του. Τὰ πεπατημένα φυτὰ, αἱ παρὰ τὸν χεῖμαρρον καθημαγμέναι πέτραι ἐμαρτύρουν ὅτι, ἐνῶ ἐπλησίαζε νὰ ἐκπνεύσῃ ὁ πύρινος καὶ ἀνελεήμων ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ἠθέλησε, μετ' ἀγῶνας ὑπερφυεῖς, νὰ μὴν ἀφήσῃ εἰς τὴν δικαιοσύνην οὐδ' αὐτό του τὸ λείψανον. Κατέπεσεν εἰς τὸ βάραθρον.

Ἡ Ἀγγελικὴ ἔμεινεν ἀνύπανδρος, ἀλλ' οἱ πάντε υἱοὶ τοῦ Ἰωσήφ Ροδαλλίνου ἔτυχον ἐκδικήσεως!

Τὸ ἐγχειρίδιόν μου, κύριε, εἶναι τὸ ἐγχειρίδιον τοῦ Πέτρου Σάντου. Παράδοξος ἡ τύχη του! μὲ χρησιμεύει σήμερον εἰς τὸ νὰ κόπτω χαρτίαν!

N. Δ.

ΟΙ ΦΙΛΟΓΕΝΕΙΣ ΚΕΡΚΥΡΑΙΟΙ.

Δὲν ἐνθυμούμεθα οὐδεμίαν περίστασιν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἀπαιτοῦσαν πολὺ ἢ ὀλίγον τὴν συνδρομὴν τῶν τέκνων αὐτῆς, εἰς ἣν νὰ μὴ συνέτρεξαν προθύμως, προθυμότερον μάλιστα τῶν ἄλλων, οἱ ἀδελφοὶ Ἑπτανήσιοι. Πρὸ τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἡ Κέρκυρα διέχεεν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα τὸ φῶς τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν καὶ τὸ φῶς τῆς θύραθεν σοφίας διὰ τῶν Εὐγενίων καὶ Νικηφόρων καὶ διὰ τῆς Ἀκαδημίας αὐτῆς. Ἡ Ζάκυνθος ἐφιλοξένει μυριάδας προσφύγων ὁμογενῶν, καὶ δι' ἀδρῶν συνεισφορῶν καὶ δι' ἀπαρადειγματίστου ἐνθουσιασμοῦ ὑπεστήριξε τὸ εὐκλεές Μεσολόγγιον. Ἡ Κεφαλληνία ἔστοιχε τὰ ἀρειμάνια αὐτῆς τέκνα εἰς τὰ πεδία τοῦ πολέμου, καὶ διὰ τοῦ αἵματος αὐτῶν καθηγίαζε τὴν γῆν κοινῆς μὲν πατρίδος ἀλλ' ὅχι καὶ κοινᾶ παρεχούσης τῆς ἐλευθερίας τὰ ὠφελήματα. Ἡ Λευκάς, ἡ Ἰθάκη τὰ Κύθηρα καὶ αὐτὴ ἡ μικρὰ νῆσος Παξοὶ, ὅλαι ἤνοιξαν γενναίως τὰς ἀγκάλας εἰς τοὺς πάσχοντας ἀδελφοὺς, ὅλαι συνέδραμον τὸν περὶ τῶν ὅλων ἀγῶνα διὰ χρηματικῶν καὶ προσωπικῶν θυσιῶν.

Τὰς ἀληθείας αὐτάς πρὸ πολλοῦ παρέλαβεν ἡ ἱστορία. Ἡ ἱστορία, ἀναγινώσκουσα τὰς ἐφημερίδας τῶν ἀδελφῶν Ἰόνων θέλει μαρτυρήσῃ ὅτι, ἂν καὶ διακεχωρισμένοι πολιτικῶς ἀπὸ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, δὲν ἔπαυταν πώποτε ζωογονούμενοι ὑπὸ αἰσθημάτων ἐνθέρμου πατριωτισμοῦ ὑπὲρ τῆς μεγάλης πατρίδος, οὐδ' ἀπηύδησαν, καὶ τοι εὐδαιμονοῦντες ὀλικῶς πολὺ πλέον ἡμῶν, ἀποτείνοντες πρὸς αὐτὴν τὸν εὐαγγελικὸν ἀσπασμὸν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐνώσεως.

Ταῦτα ἐλάβομεν ἀφορμὴν νὰ ἀναμνήσωμεν διὰ τῆς ἀθνεοῦς ἡμῶν φωνῆς, ἀπὸ πράξεως ἀδελφῶν τινῶν Κερκυραίων ἧτις διήγειρεν ὅλην ἡμῶν τὴν εὐγνωμοσύνην. Διὰ τοῦ ΙΑ'. φυλλαδίου τῆς Παρθώρας, δημοσιεύσαντες ξυλογραφικὸν καλλιτέχνημα τοῦ Περικλέους Σκιαδοπούλου, εἶχομεν προσθέσει καὶ τὴν παρατήρησιν ὅτι ὁ νέος οὗτος, ὡς ἄπορος, στερεῖται τῶν ἀναγκαίων ἐργαλείων. Φιλόμουσοί τινες Κερκυραῖοι (1) θαυμάσαντες τὴν ξυλογραφίαν καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν τελειοποίησιν τοῦ τεχνίτου, κατέβαλον ἐκ τοῦ προχείρου δεκατέσσαρα τάλληρα, τὰ ὁποῖα, στείλαντες πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Παρθώρας, ἐξήγουν τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ προσφερθῶσι πρὸς

(1) Δὲν θέλομεν ὡς προσβάλει τὴν ματριπροσύνην τῶν ἀδελφῶν τοῦ Π. Σκιαδοπούλου, ἂν κοινοποιήσωμεν, καὶ ἀνεῖ τῆς συγκατάθεσως αὐτῶν, τὰ ὀνόματα αὐτῶν, Ἰω. Βαρίλα, Π. Λάμπρος, Α. Μπάκας, Χ. Βασιλάς, Α. Παργάλης, Σ. Σερλῆς, Εὐθ. Μακροϊωάννης, Δημ. Μακροϊωάννης, Κ. Μπαλίνος, Γ. Σαραμάτης, Β. Σαραμάς, Γ. Ἀρμάνης, Ν. Παρίνης, Γ. Μαζαράκης, Μ. Παντῆς, Εὐστ. Κουζουβίλης, Γ. Τζακαμπίτης, Α. Κωστής, Ν. Μπογδάς, Ν. Μπούτζιος, Α. Κεφαλάς, Σ. Παπαμόσχος, Σ. Κερμύνης.